

att. Udvalgssekretærer Hanne Schmidt og ftkega@ft.dk

Oplæg til Folketingets Socialudvalg d. 30.10.08

1) Kirkens Korshærs erfaringer og overvejelser med østeuropæere og udokumenterede migranter på vore varmestuer og herberger.

Kirkens Korshær oplever en markant tilgang af mennesker med anden etnisk baggrund end dansk på vore varmestuer og herberger i landets store byer. I København er tilgangen af østeuropæere meget stor. Heraf er en del udokumenterede migranter. Herbergerne, der har driftsoverenskomst med kommunerne, skal afvise dem og kontakte politiet, der skal befordre dem videre til den instans, der kan udvise dem af landet. På Korshærens "private" varmestuer (dvs. de der ikke har offentlige overenskomster) kommer mennesker direkte på gaden og modtager hjælp anonymt. Vi spørger ikke ind til identitet, livssituation m.m., men forsøger at yde den overlevelseshjælp, mennesker har brug for, oftest mad, tøj, bad. Denne hjælp tilbydes også udokumenterede migranter. Vi spørger heller ikke ind til, om deres liv og identitet er dokumenteret.

Da velfærdsministeriet sidste d. 23.12.07 meldte ud, at statstilskud kunne fratages de frivillige sociale organisationer, der tager imod udokumenterede migranter, fastholdt Korshæren, at vi i vort frivillige, private regi fortsat tog imod hvem som helst, som henvender sig. Vi kan ikke lade folk gå og overnatte på gaden, når vi har mulighed for at huse dem på en natcafe/natvarmestue. Vi synes ikke, at dette problem kan "tørres" af på os. Det er et politisk problem, som skal løses af de ansvarlige EU-politikere. Hvis Kirkens Korshær og andre frivillige sociale hjælpeorganisationer skal kunne se sig selv i øjnene og bevare deres menneskelige og kristne identitet, kan de anstændigvis ikke afvise nødstedte menneskers elementære behov for overlevelseshjælp.

Den fri bevægelighed indenfor EU har medført, at fattigdomsnomader søger lykken i det rige Vesten. Fattigdommen flytter sig på tværs af grænser, lige som holdninger, kultur og kapitalfonde heller ikke tager hensyn til grænser. Når de rige lande søger efter de bedst uddannede østeuropæere til at tage arbejde i Vesten, følger andre med, også de fattigste i håb om at få del i smulerne fra de riges bord.

På gaden har vi siden 2005 set stadig større grupper af udstødte fra Polen, Rumænien, Slovakiet, Bulgarien og Moldavien. Der er oftest tale om yngre mænd, som er uafhængige af familie, og hvor mange har haft svære vilkår også i deres oprindelsesland. Mange af dem er med tiden begyndt at drikke. Det tyder ikke på, at de yngre mænd fra Østeuropa har til hensigt at vende hjem, førend de har fået succes. De har et håb om arbejde. Vi andre kalder det en illusion. Mange lever af skodjobs – sort arbejde, hvor de undertiden har svært ved at få udbetalt deres tilgodehavender.

Mange har svært ved at få acceptable jobs, fordi deres sprogkunderskaber er så dårlige, de kan ikke dansk, og nogle kan kun tale deres eget sprog.

Nogle af dem, der kommer til at leve på gaden i flere år, begynder også at tage stoffer.

Romafamilierne lever sammen i grupper – familier med flere generationer, børn ned til 14 år deltager i arbejdet – tiggeri. Romakvinder giftes – lever sammen med en noget ældre mand – som 14-årig. I begyndelsen så vi også familier med små børn – dem ser vi aldrig mere, efter at vi har fået forklaret dem, at vi ikke må modtage børn og unge under 18 år.

Projekt Udenfor tilkaldte i HC Ørstedparken Døgnkontakten, da børn og forældre i stort tal opsøgte den mobile café. De har siden holdt sig væk.

Vi ved ikke, hvor familierne med børn opholder sig.

Erfaringen fra arbejdet på gadeplan viser, at jo længere tid man lever ekskluderet fra normalsamfundet, jo sværere er det at blive integreret og vende tilbage en normal tilværelse. Det kan altså på sigt betale sig at give disse mennesker muligheder for at leve et liv, der ligger så tæt på normalsamfundet som muligt, også når de er boligløse og arbejdsløse.

Jo mere søvn og mad de får, jo større overskud har de til at finde arbejde og kvalificere sig eks. sprogligt.

Udelukkes de fra herberger og gratis mad, bliver det et spørgsmål om ren overlevelse, og mere kriminalitet.

Det ville også være en god ide, at folk kunne benytte sig af sundhedsvæsenet. Hvis man har det blå sygesikringsbevis, kan man få gratis behandling i et EU land, når man er EU borger. De hjemløse EU borgere har ikke husket deres blå sygesikringskort og bliver afvist på hospitalerne. At de får lov at opholde sig hos os er et minimum, det kunne sandsynligvis godt svare sig at lade dem opholde sig på et rigtigt herberg, hvis inklusion på arbejdsmarkedet skulle gå rigtigt hurtigt.

Erfaringen viser både i forhold til misbrugerne og somalierne, at inklusion i samfundet i form af behandling, sociale ydelser, samvær, herbergpladser og almindelig menneskelig respekt gør, at folk hurtigere kommer på fode igen og selv bliver i stand til at tage initiativer og ændre på deres situation..

Ved at afholde de hjemløse østeuropæere fra at få del i social velfærd, tvinges de ud i en deroute på gaden, hvorved vejen til arbejdsmarkedet bliver endnu længere.

Jeg henviser i øvrigt til en pressemeddelelse fra Rådet for EU af 2. ds, og da specielt 1. pind:
anerkendelse af fattige og udstødtes grundlæggende ret til at leve værdigt og deltage fuldt ud i samfundslivet.

Pressemeddelelse over Rådet for EU 2.oktober 2008

Europæisk år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (2010)

Rådet vedtog formelt og med enstemmighed en afgørelse om at udnævne 2010 til europæisk år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse (dok. 16600/07).

Formålet med det europæiske år for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse er følgende

- anerkendelse af fattiges og socialt udstødtes grundlæggende ret til at leve værdigt og deltage fuldt ud i samfundslivet
- forbedring af offentlighedens engagement i politikker og foranstaltninger for social integration
- fremme af et samfund præget af større samhørighed
- bekræftelse af EU's stærke politiske engagement i bekæmpelsen af fattigdom og social udstødelse.

Foranstaltningerne til opfyldelse af disse mål vedrører især moder og arrangementer, oplysnings-, pr- og uddannelseskampagner, samt gennemførelse af undersøgelser og udarbejdelse af rapporter.

Foranstaltninger på fællesskabsplan kan støttes med op til 80%, foranstaltninger på nationalt, regionalt eller lokalt plan kan samfinansieres over Den europæiske Unions almindelige budget med op til 50% af de samlede støtteberettigede omkostninger.

Den vedtagne afgørelse opererer med en finansieringsramme på 17 mio. EUR til foranstaltningerne i fællesskabsbudgettet.

Formanden for Rådet erindrede om, at 2010 falder sammen med udløbet af Lissabonstrategien.

Rådet og Europa-Parlamentet nåede til enighed ved førstebehandlingen i juni 2008.

2) Drøftelse af samarbejdet mellem det offentlige og en frivillig organisation som Kirkens Korshær i forhold til det frivillige arbejdes identitet samt de økonomiske ordninger omkring puljer til socialt arbejde

Traditionelt har private, frivillige tiltag, in casu KK, fungeret som korrektiv, som frontløber og som idéudvikler i forhold til det offentlige system.

Med et billede: det offentlige er som en supertanker med den solide, faste rute, og ved siden af opererer de frivillige, sociale organisationer som de små både, der let kan skifte kurs, gå tæt til land, samle opgaver op. Vi gør hver især det, vi er bedst til – og sådan skal det også fortsat være, når dynamikken i forholdet mellem det offentlige og det private initiativ skal kunne udfolde sig.

Karakteristisk for det frivillige sociale arbejde har historisk set været: Innovativt, eksperimenterende, fornyende og holdningsbearbejdende med den hensigt at slå til lyd for social forståelse.

Vi vil gerne blive ved med at have det gode samspil med det offentlige. Vi mener, at det er til gavn, for begge parter.

For at sikre det, må der være plads til at frivilligsektoren netop kan være noget andet end det offentlige. Og vi oplever for tiden, at vores offentlige samarbejdspartnere i stat og kommune lægger styringsinstrumenter ned over os, så vi kommer til at arbejde som en del af det offentlige system, og vores egenidentitet kommer under pres.

Puljestøtte til det sociale arbejde søges og anvendes i Kirkens Korshærs varrestuer, nattjenester og væresteder. Disse midler er imidlertid i stadigt stigende grad ledsaget af instrumenter fra New Public Management, og de administrative og værdimæssige udfordringer heri gør det vanskeligere for os at søge puljer, fordi:

- Dokumentationskrav og effektmåling støder imod organisationens menneskesyn og arbejdsmåde: at "være ved siden af mennesket dér, hvor det er", og at man kan komme anonymt
- puljerne repræsenterer en top-down-tænkning, hvor man centralt fastlægger, hvad der må være brug for og bestemmer indikatorerne for arbejdets "succes", i stedet for en bottom-up, hvor det er de mennesker, som står i det sociale arbejde, der peger på behov og udviklingsmuligheder. En sådan udvikling kan støttes via driftstilskud
- stadigt større vægt på projekter stadigt mindre basisstøtte gør det umuligt for organisationer at tage nye opgaver op, herunder dem, som der måske er politisk ønske om at placere hos frivillige organisationer
- de sociale opgaver, som vi arbejder med i forhold til meget udsatte mennesker i det danske samfund, kræver stabilitet, lange træk og opbygning af fortrolighed for at skabe tillid hos de mennesker, der skal benytte dem. Puljernes korte periode, f.eks. fire år, virker kontraproduktivt i forhold til behovet for lange, seje træk
- det gennemgående fokus på at gøre mennesker uden for arbejdsmarkedet arbejdsmarkedsparate er for snævert og gør indsatsen smalspektret. Der har kun kortsigtet effekt at lukke mennesker med misbrug og komplekse sociale og psykiske problemer ud på et krævende arbejdsmarked.

Kirkens Korshær driver fem hjemløseherberger som selvejende institutioner med driftsoverenskomst, tidligere med amtet, nu med kommuner som driftspartner. Det har betydet et forøget pres på herbergsforstanderne i forhold til at sige fra overfor en administrativ indrullering i det kommunale system, som medfører sammenstød med deres identitet som Kirkens Korshærs herberger. Forstanderne oplever sig sat i en loyalitetskonflikt mellem kommunen og Kirkens Korshær. Til illustration kan nævnes, at et af Kirkens Korshærs herberger, som er en selvejende institution, der drives med kommunal driftsoverenskomst, skulle klare en artikel om herberget, som skulle bringes i Korshærens Blad, af med en embedsmand i kommunen inden den måtte sendes til trykning. Et andet herberg oplever, at den kommunale personalepolitik skal praktiseres på herberget f.eks. med "præmiering" af medarbejdere uden sygefravær. En tredje kommune er i gang med en reorganisering af herbergsområdet, som medfører at Korshærens herberg bliver en integreret del af kommunen med meget begrænset mulighed for indflydelse for den selvejende institutions bestyrelse og landsorganisationen Kirkens Korshær.

Vi savner generelt hos kommunerne indsigt og sans for værdien i samarbejdet med selvejende institutioner, som vi har kendt den i amterne, og som vi møder den hos Velfærdsministeriets embedsmænd, som vi gennem mange år har haft et godt samarbejde med. Vi vil derfor advare imod en decentralisering til kommunalt niveau eller yderligere forankring af f.eks. SATS-puljer i kommunalt regi.

Igen skal det afslutningsvis understreges, at Kirkens Korshær ønsker at bevare dynamikken i samspillet med det offentlige. Vi ønsker at give vores bidrag til at løfte den samfundsopgave, det er at tage sig af de svageste. Og vi ønsker at gøre det i forhold til de værdier og holdninger, der kendetegner Kirkens Korshær som frivillig, folkekirkelig organisation.

Bjarne Lenau Henriksen
Korshærschef

Helle Christiansen
udviklingschef